

ORTOPEDIA I REHABILITACJA LECZNICZA	NORMA BRANŻOWA	BN-85 5993-68
	Protezy i aparaty Mechanizmy rąk czynnie otwierane	
	Grupa katalogowa 1423	

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są mechanizmy czynnie otwierane stosowane w protezach rąk.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE**2.1. Podział**

2.1.1. Odmiany. Rozróżnia się dwie odmiany mechanizmów rąk czynnie otwieranych:

- L – lewa,
- P – prawa,

2.1.2. Wielkości. Rozróżnia się trzy wielkości mechanizmów rąk czynnie otwieranych – wg tabl. 1 i rys. 1.

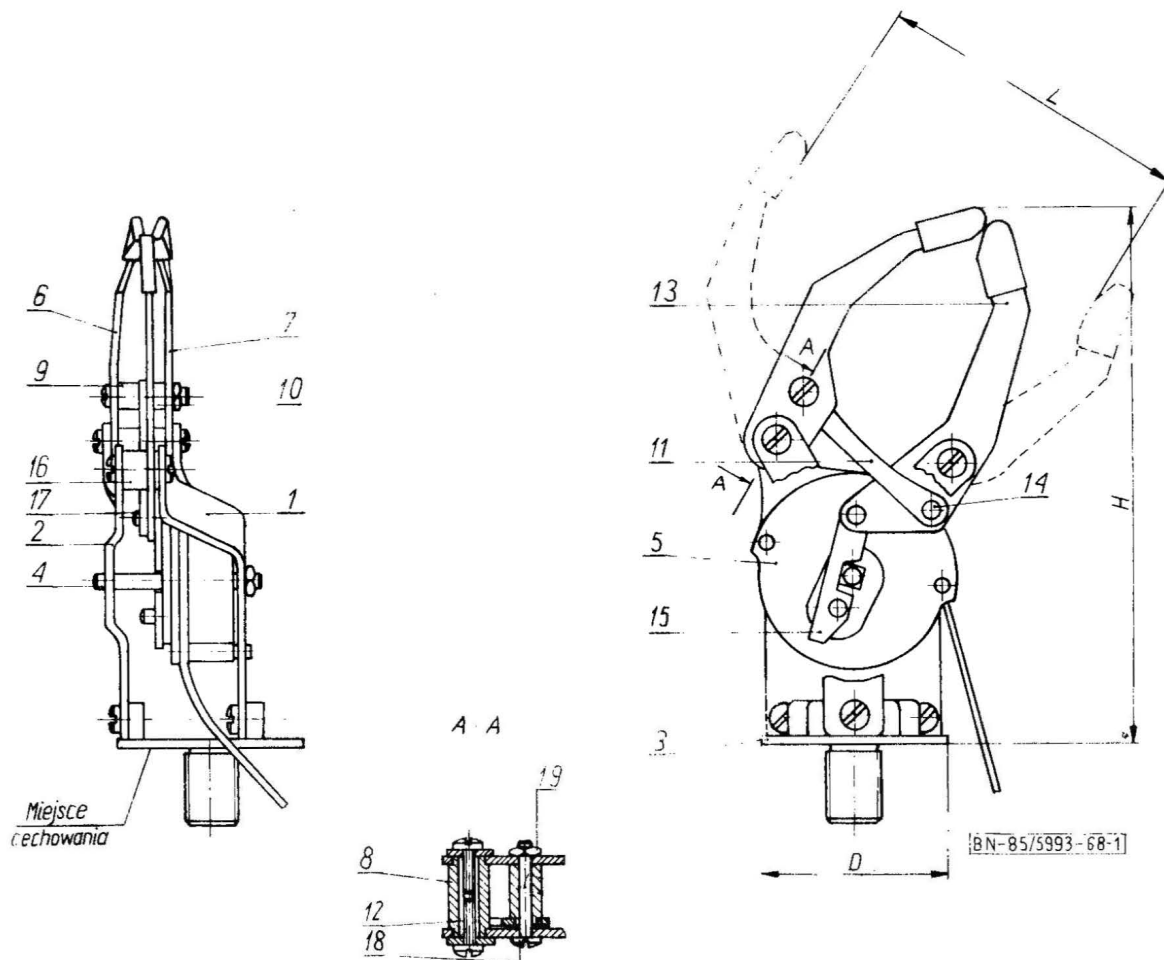
2.2. Przykład oznaczania mechanizmu ręki czynnie otwieranej odmiany P, wielkości 1:

MECHANIZM RĘKI CZYNNIE OTWIERANEJ P-1
BN-85/5993-68

3. WYMAGANIA

3.1. Główne wymiary – wg rys. 1 i tabl. 1.

3.2. Materiał – wg rys. 1 i tabl. 2.

Rys. 1

Zgłoszona przez Zrzeszenie Producentów Sprzętu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego ORTMED
Ustanowiona przez Dyrektora Centralnego Ośrodka Techniki Medycznej dnia 18 lutego 1985 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 września 1985 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 7/1985 poz. 12)

Tablica 1

Wielkość	D	H	L ¹⁾
	mm		
1	40	105	60
2	44	120	70
3	48	125	80

¹⁾ Maksymalne rozwarście palców.

Odchyłki wymiarów nietolerowanych powinny być zgodne z 14 klasą dokładności wykonania - wg PN-78/M-02139.

Tablica 2

Nr części na rys. 1	Nazwa części	Liczba sztuk	Materiał
1	Korpus mecha-nizmu	1	blacha ze stopu aluminium w gat. PA6N wg PN-75/H-92741
2	Ostona mechanizmu	1	pręt ze stopu aluminium w gat. PA6 wg PN-80/H-93667/05
3	Płytką podstawy	1	pręt stalowy gat. 35 wg PN-75/H-93210
4	Oś mechanizmu	1	płyta NO I wg BN-75/6368-01
5	Obudowa sprężyny	1	blacha ze stopu aluminium w gat. PA6 wg PN-75/H-92741
6	Pałec wskazujący	1	pręt ze stopu aluminium w gat. PA6 wg PN-80/H-93667/05
7	Pałec środkowy	1	pręt mosiężny MO58 wg PN-82/H-93620/02
8	Tulejka rozporowa	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
9	Oś ciągną	1	blacha ze stopu aluminium w gat. PA6 wg PN-75/H-92741
10	Tulejka dystansowa	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
11	Dźwignia łącznik	1	pręt ze stopu aluminium PA6 wg PN-80/H-93667/05
12	Tulejka osi członu	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
13	Kciuk	1	blacha ze stopu aluminium w gat. PA6 wg PN-75/H-92741
14	Kołek łącznika	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
15	Dźwignia	1	pręt ze stopu aluminium PA6 wg PN-80/H-93667/05
16	Tulejka rozporowa	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
17	Kołek dźwigni	1	pręt stalowy w gat. 35 wg PN-75/H-84019
18	Wkręt M 3, 5 x 25	1	wg PN-74/M-82231
19	Nakrętka M 3, 5	1	wg PN-75/M-82144

3.3. Wykonanie

3.3.1. Gwinty powinny być wykonane - wg PN-83/M-02113 w klasie średniokładnej. Gwinty wewnętrzne powinny mieć tolerancję 6H, gwinty zewnętrzne w polu tolerancji 6g. Wyjście gwintów - wg PN-74/M-82063, zakończenie - wg PN-73/M-82061.

Pozostałe wymagania dotyczące części gwintowanych wg PN-84/M-82054/01, PN-82/M-82054/02, PN-82/M-82054/03 i PN-82/M-82054/09.

3.3.2. Powierzchnie

3.3.2.1. Powierzchnie współpracujące powinny być wykonane w klasie dokładności 5 ± 7 wg PN-77/M-02105.

3.3.2.2. Powierzchnie niewspółpracujące powinny być gładkie, bez wgłębień, śladów uderzeń, zadziorów, rozwarstwień materiału i wykruszeń.

3.3.3. Elementy z tworzyw sztucznych nie powinny mieć pęcherzy, nadlewów, wykruszeń materiału, niedolewów i pęknięć.

Dopuszcza się zanieczyszczenia mechaniczne o średnicy do 0,5 mm, w liczbie 5 sztuk na całej powierzchni korpusu. Zanieczyszczenia nie powinny skupiać się w jednym miejscu.

3.3.4. Korpus nie powinien mieć śladów uderzeń, pęknięć, rozwarstwień materiału, wykruszeń, zadziorów i śladów korozji.

3.3.5. Montaż. Mechanizmy rąk powinny być dostarczone w stanie zmontowanym. Osie palców powinny być wzajemnie równoległe i prostopadłe do powierzchni korpusu. Dźwignie powinny być ustawione w płaszczyznach równoległych do płaszczyzny korpusu. Siła rozwarcia palców powinna wynosić dla wielkości:

- 1 - 35 N,
- 2 - 45 N,
- 3 - 45 N.

Blokada mechanizmu ręki powinna zabezpieczać przed otwarciem pod działaniem siły 50 N.

3.4. Wykończenie

3.4.1. Krawędzie poszczególnych elementów mechanizmu powinny być stępione.

3.4.2. Powłoki ochronne. Łby wkrętów mocujących powinny mieć zabezpieczenie antykorozyjne powłoką elektrolityczną Fe/Ni10bCr r dla lekkich warunków pracy - wg PN-83/H-97006.

3.5. Cechowanie. W miejscu wskazanym na rysunku, powinna być umieszczona w sposób trwały i wyraźny metka, zawierająca co najmniej następujące dane:

- a) znak lub nazwę producenta,
- b) oznaczenie wg 2, 2 bez części słownej,
- c) miesiąc i ostatnie dwie cyfry roku produkcji.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE, TRANSPORT**4.1. Pakowanie**

4.1.1. Pakowanie jednostkowe. Mechanizm ręki należy pakować w torbę z tworzywa sztucznego i zabezpieczać przed otwarciem.

4.1.2. Pakowanie zbiorcze. Mechanizmy rąk opakowane wg 4.1.1 powinny być układane po 20 sztuk do pudełek teksturowych. Pudełka powinny być zabezpieczone przed otwarciem.

4.1.3. Pakowanie transportowe. Opakowania wg 4.1.2 należy formować w paczki, owijać papierem pakowym i związać sznurkiem lub miękkim drutem.

W paczce nie powinno być więcej niż 4 opakowania zbiorcze. Paczka powinna być zabezpieczona przed uszkodzeniem mechanicznym.

Dopuszcza się inny sposób pakowania, uzgodniony pomiędzy odbiorcą i producentem.

4.2. Przechowywanie. Mechanizmy rąk należy przechowywać w opakowaniu wg 4.1.2 w pomieszczeniach zamkniętych, suchych, wolnych od oparów chemicznych, w temperaturze $0^{\circ}\text{C} \pm 25^{\circ}\text{C}$, przy wilgotności względnej 65%. Opakowanie powinno być oddalone co najmniej 1 m od czynnych urządzeń grzejnych.

4.3. Transport. Mechanizmy rąk należy przewozić krytymi środkami transportowymi, zabezpieczając przed wilgocią, oparami chemicznymi i uszkodzeniem mechanicznym.

5. BADANIA**5.1. Program badań**

5.1.1. Badania pełne należy przeprowadzać w celu okresowej kontroli przynajmniej raz w roku oraz przy zmianach konstrukcyjnych, technologicznych i materiałowych.

5.1.2. Badania niepełne należy przeprowadzać w celu bieżącej kontroli produkcji oraz przy odbiorze.

5.1.3. Zakres badań - wg tabl. 3.

Tablica 3

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania	Opis badań
		pełne	niepełne		
1	Oględziny zewnętrzne	+	+	3.3.1 3.3.2, 2 3.3.3 3.3.4 3.3.5 3.4 3.5 4.1	5.3.1

cd. tabl. 3

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania	Opis badań
		pełne	niepełne		
2	Sprawdzenie wymiarów	+	+	3.1 3.3.2, 1 3.3.5	5.3.2
3	Sprawdzenie materiału	+	+	3.2	5.3.3
4	Sprawdzenie blokady	+	-	3.3.5	5.3.4
5	Sprawdzenie siły rozwarcia palców	+	-	3.3.5	5.3.5
6	Sprawdzenie powłok ochronnych	+	-	3.4.2	5.3.6

Znak + oznacza badanie, które należy przeprowadzić.
Znak - oznacza badanie, którego nie należy przeprowadzać.

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Skład i liczność partii. Przed przystąpieniem do badań, mechanizmy rąk należy podzielić na oddzielne partie składające się z wyrobów jednej wielkości. Liczność partii nie powinna przekraczać 200 sztuk.

5.2.2. Sposób pobierania próbek - wg PN-83/N-03010 metodą losową na ślepo.

5.2.3. Poziom kontroli - II ogólny wg PN-79/N-03021 tabl. 1.

5.2.4. Wadliwość dopuszczalna - 1,0%.

5.2.5. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej, obostrzonej i ulgowej - wg tabl. 4.

Warunki przejścia z jednego rodzaju kontroli na inny - wg PN-79/N-03021.

Tablica 4

Liczność partii sztuk N	Kontrola normalna			Kontrola obostrzona			Kontrola ulgowa		
	n	m ₁	m ₂	n	m ₁	m ₂	n	m ₁	m ₂
do 90	13	0	1	20	0	1	5	0	1
91 ÷ 150	13	0	1	20	0	1	5	0	1
151 ÷ 200	50	1	2	80	1	2	20	0	2

5.3. Opis badań

5.3.1. Oględziny zewnętrzne należy przeprowadzać gołym okiem.

5.3.2. Sprawdzenie wgniatów należy przeprowadzać uniwersalnymi przyrządami pomiarowymi zapewniającymi dokładność pomiaru.

5.3.3. Sprawdzenie materiału należy przeprowadzać wg

tabl. 2 na podstawie atestów lub zaświadczeń materiałowych.

5.3.4. Sprawdzenie blokady należy przeprowadzać przykładając do końców kciuka i członu dwupalcowego siły przeciwnie skierowane o wartości 50 N. Mechanizm powinien pozostać w stanie zamkniętym.

5.3.5. Sprawdzenie siły rozwarcia palców należy przeprowadzać przykładając siłę do linki wg rys. 2.

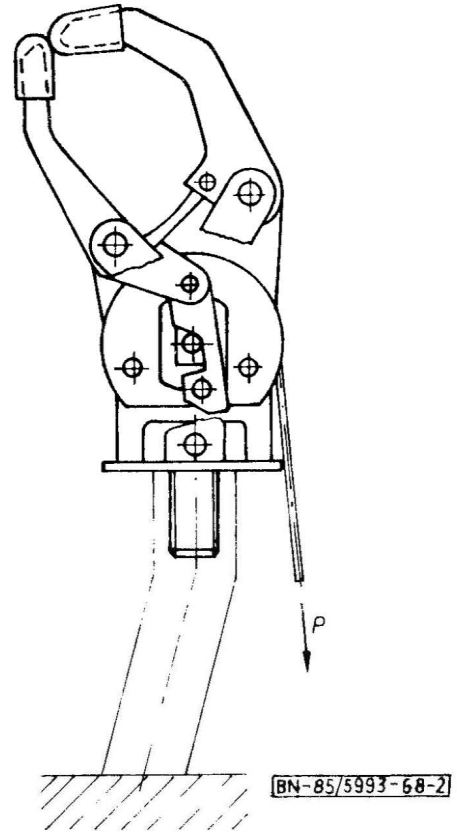
5.3.6. Sprawdzanie powłok ochronnych należy przeprowadzić metodą magnetyczną wg PN-76/H-04623.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Mechanizmy rąk niedobre. Badane mechanizmy rąk należy uznać za niedobre, jeżeli chociażby jedno z badań wymienionych w tabl. 3 kol. 2 dało wynik ujemny.

5.4.2. Ocena partii. Partię mechanizmów rąk należy uznać za zgodną z wymogami normy, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbie jest mniejsza od liczby dyskwalifikującej m_2 wg tabl. 4.

5.5. Zaświadczenie o wynikach badań. Producent jest obowiązany przedstawić zamawiającemu zaświadczenie stwierdzające zgodność partii mechanizmów rąk czynnie otwieranych z wymogami normy.

Rys. 2

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Zrzeszenie Producentów Sprzętu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnego.

2. Normy związane

PN-76/H-04623 Ochrona przed korozją. Pomiar grubości powłok metalowych i konwersyjnymi metodami nieniszczącymi

PN-75/H-84019 Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki

PN-75/H-92741 Aluminium i stopy aluminium. Blachy walcowane na zimno

PN-75/H-93210 Pręty i druty stalowe ciągnięte. Wymiary i rodzaje powierzchni

PN-82/H-93620/02 Miedź i stopy miedzi. Pręty ciągnięte okrągłe. Wymiary

PN-80/H-93667/05 Aluminium i stopy aluminium. Pręty ciągnięte okrągłe. Wymiary

PN-83/H-97006 Ochrona przed korozją. Elektrolityczne powłoki niklowe, niklo-chromowe i miedziowo-niklo-chromowe na stali

PN-77/M-02105 Tolerancje i pasowania. Pola tolerancji i układ pasowań wałków i otworów o wymiarach 1 do 500 mm

PN-83/M-02113 Gwinty metryczne. Tolerancje

PN-78/M-02139 Odchyłki wymiarów nietolerowanych

PN-84/M-82054/0 Śruby, wkręty i nakrętki. Stan powierzchni

PN-82/M-82054/02 Śruby, wkręty i nakrętki. Tolerancje

PN-82/M-82054/03 Śruby, wkręty i nakrętki. Własności mechaniczne śrub i wkrętów

PN-82/M-82054/09 Śruby, wkręty i nakrętki. Własności mechaniczne nakrętek

PN-73/M-82061 Zakończenie śrub i wkrętów z gwintem metrycznym

PN-74/M-82063 Gwinty metryczne. Wymiary wyjść i podcięć oraz nadmiary długości gwintów i głębokości otworów

PN-75/M-82144 Nakrętki sześciokątne

PN-74/M-82231 Wkręty ze łbem walcowym płaskim z gwintem na całej długości

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza wg oceny alternatywnej. Plany badania

BN-75/6368-01 Polimetakrylan metylu. Płyty NO

3. Symbol wg SWW - 2885-910.

4. **Autorzy projektu normy:** inż. Andrzej Kayser, mgr inż. Antoni Siński - Zakład Sprzętu Ortopedycznego Akademii Medycznej, Poznań.